



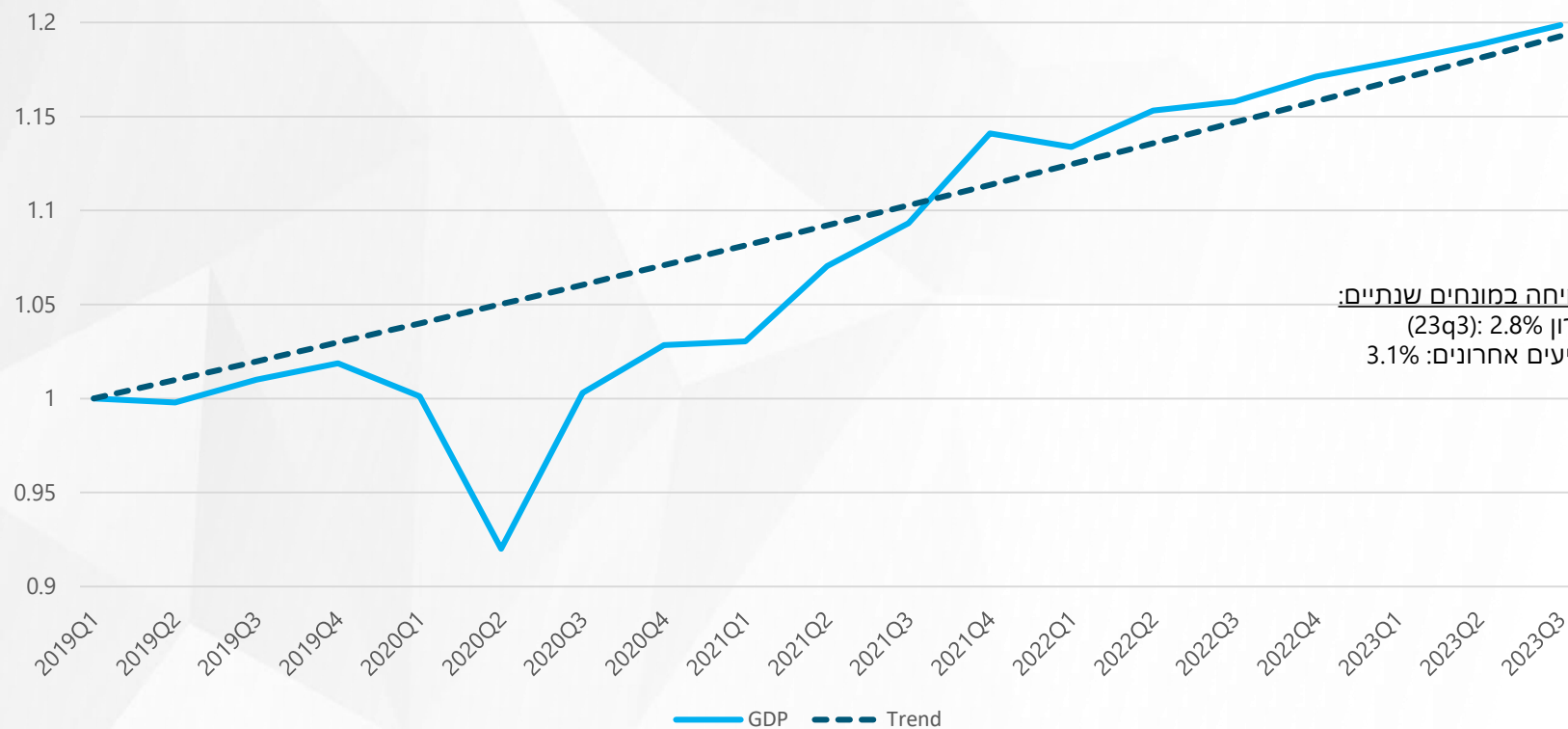
כלכלת ישראל בצל המלחמה

אנדרו אביר דצמבר 2023



יסודות חזקים לכלכלת ישראל ערב המלחמה

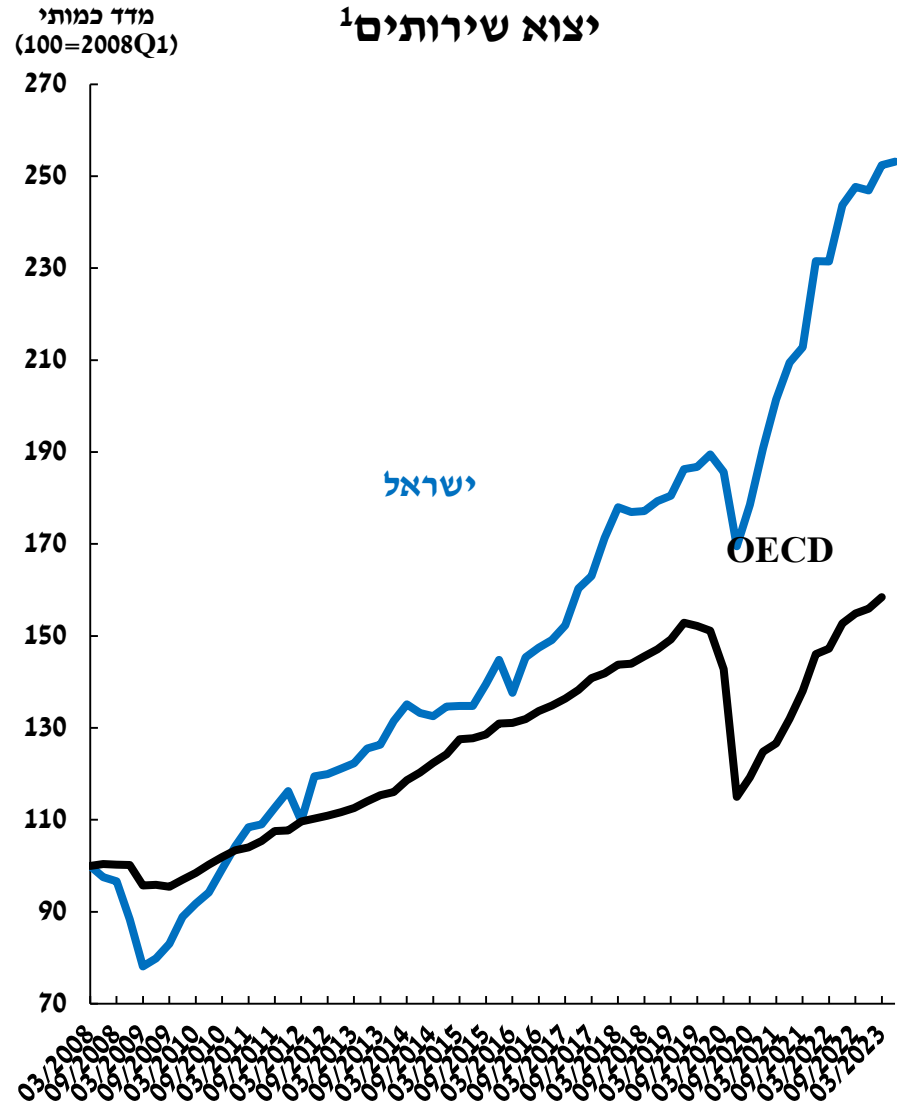
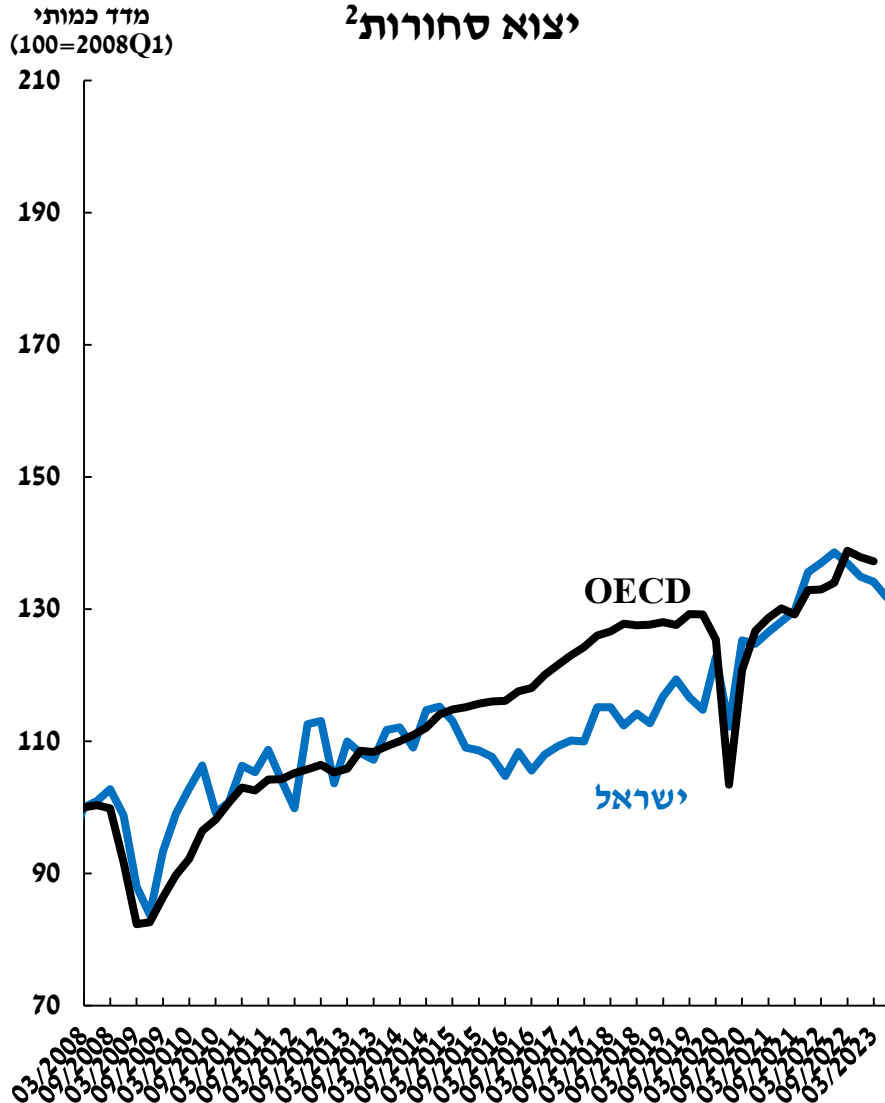
עד פרוץ המלחמה התוצר היה מעל מגמת טרום משבר הקורונה במשך 8 רבעים רצופים



קצב הצמיחה במונחים שנתיים:
רביע אחרון (23q3): 2.8%
שלוש רבעים אחרונים: 3.1%

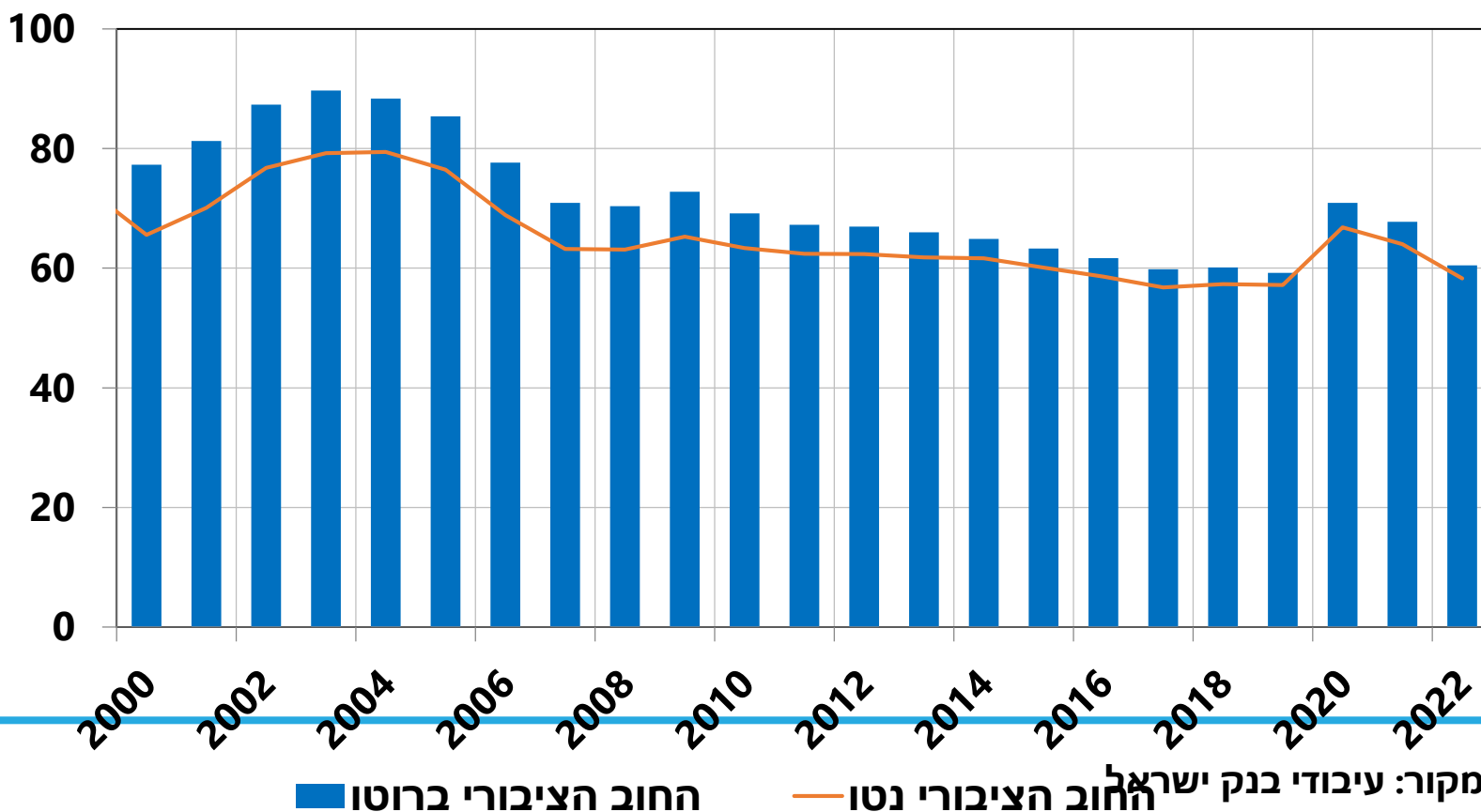
יצוא שירותים - מנוע של צמיחה

מרץ 2008 - יוני 2023

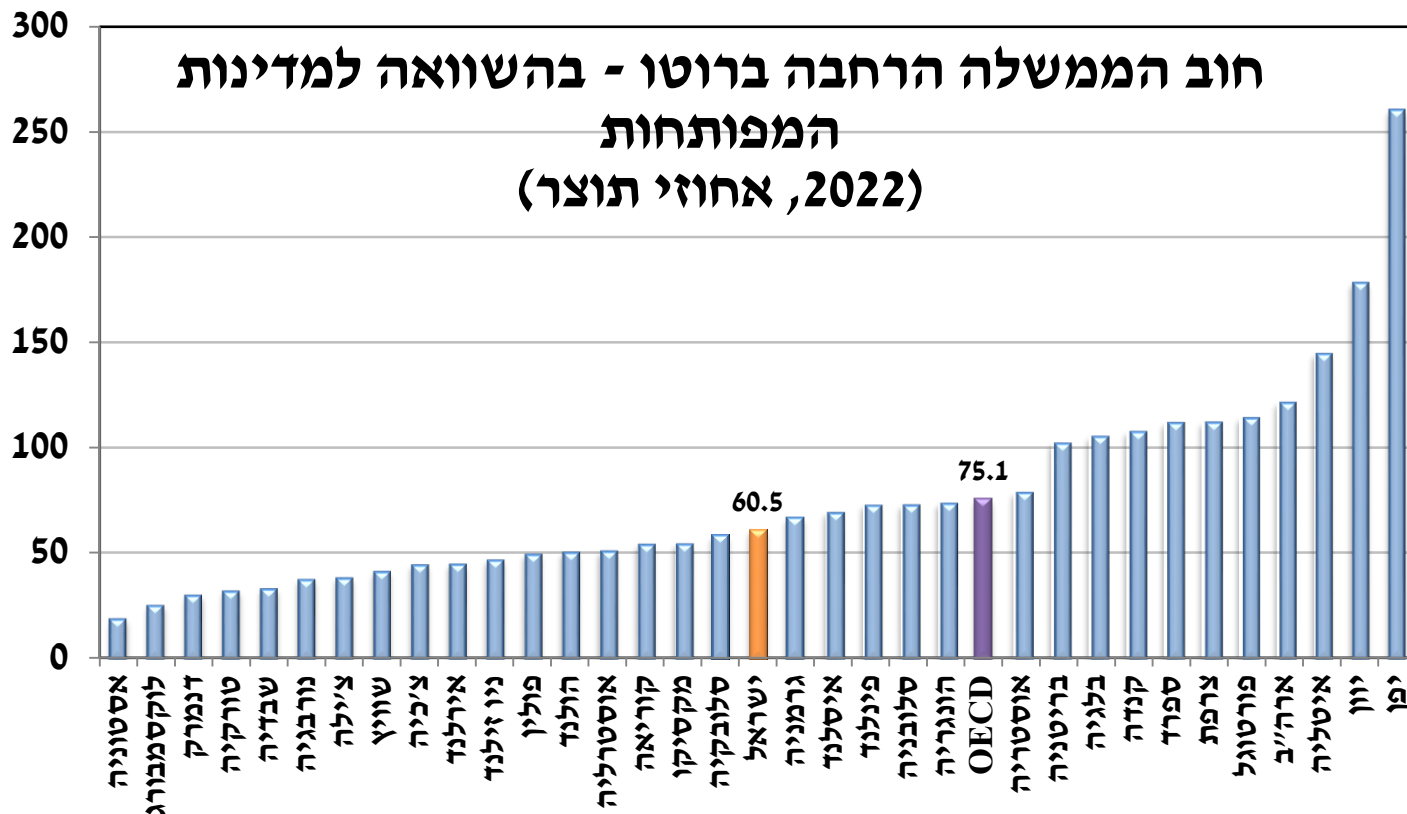


¹ בישראל - ללא יהלומים.
² בישראל - ללא מכירת חברות הזנק.

החוב הממשלתי חזר ב-2022 לכ-60% תוצר, הרמה הנמוכה ששררה לפני משבר הקורונה

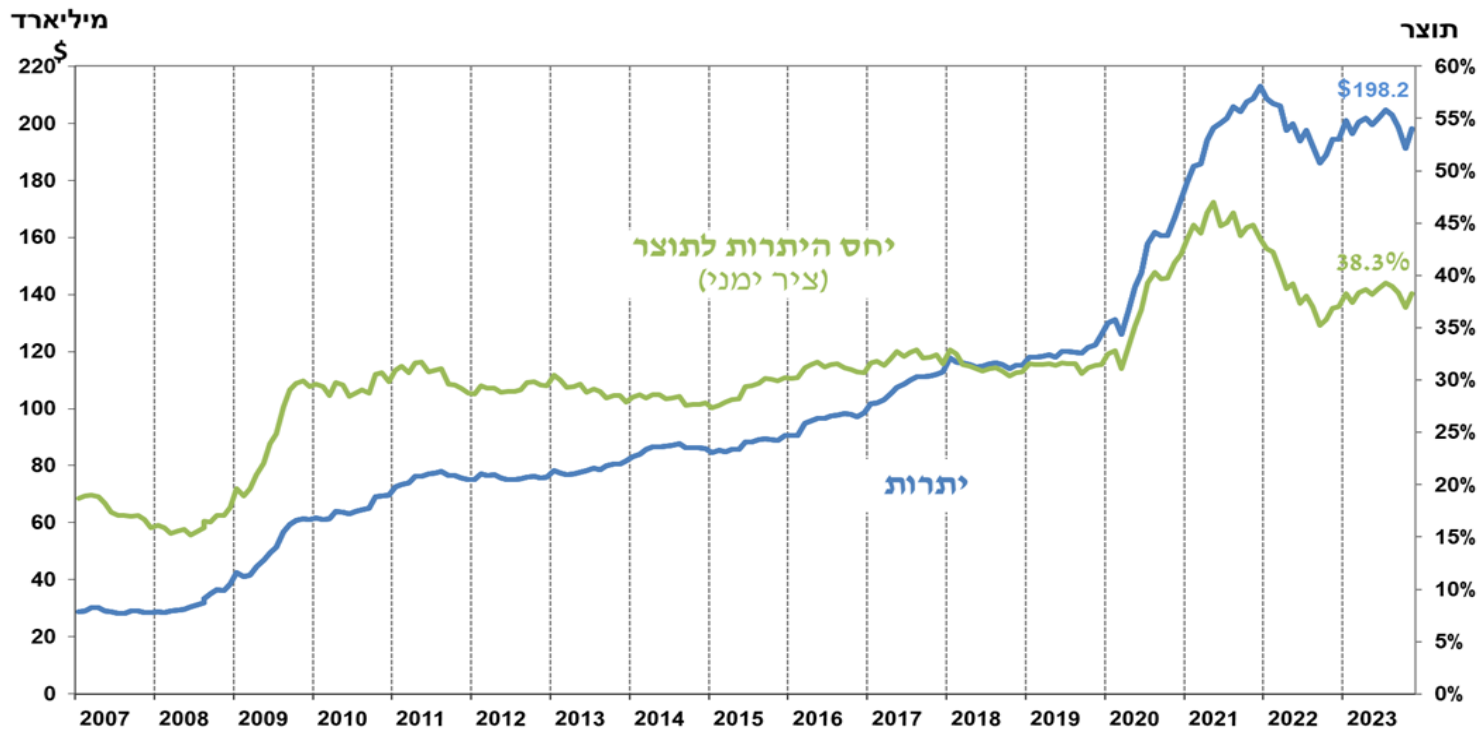


החוב הממשלתי נמוך ביחס למוצע מדינות ה-OECD



* ממוצע OECD מחושב כממוצע פשוט של מדינות ה-OECD (מלבד לטביה)
מקור: בלומברג (IMF) ובנק ישראל

גידול ברמת יתרות המט"ח ל- 200 מיליארד דולר

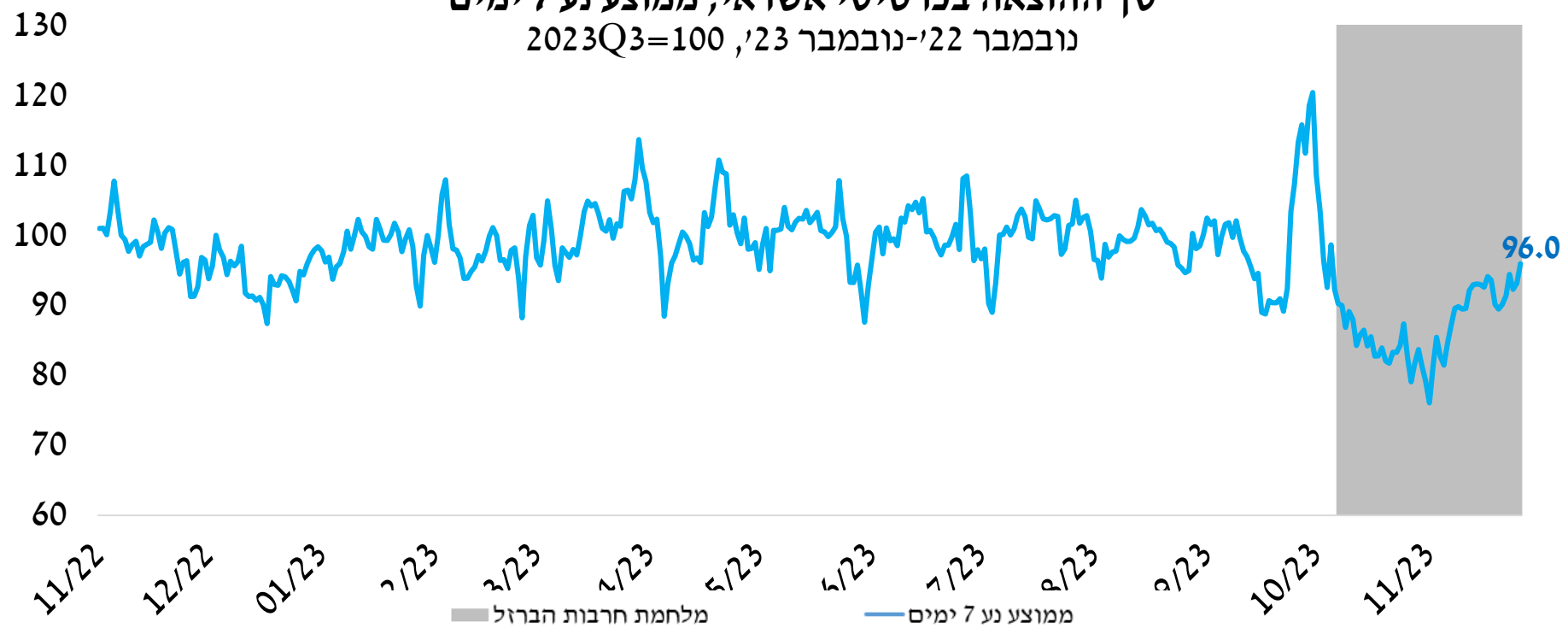




נתונים ראשוניים מאז המלחמה

ירידה חדה ברכישות כרטיסי אשראי בשבועות הראשונים למלחמה והתאוששות בנובמבר

סך הוצאה בכרטיסי אשראי, ממוצע נע 7 ימים
 נובמבר '22-נובמבר '23, 2023Q3=100

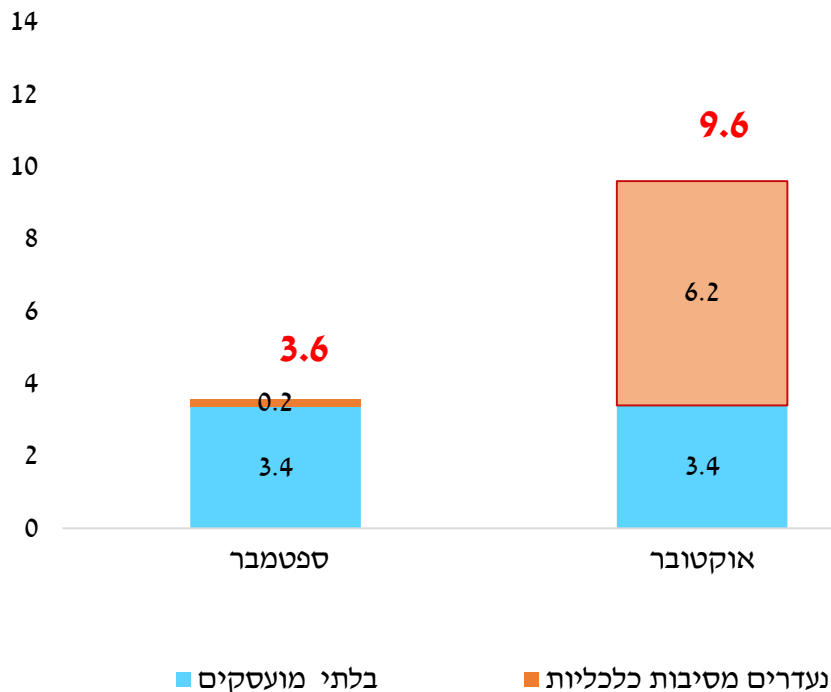


ריבוי הנעדרים "מסיבות כלכליות" באוקטובר הזניק את שיעור האבטלה הרחבה

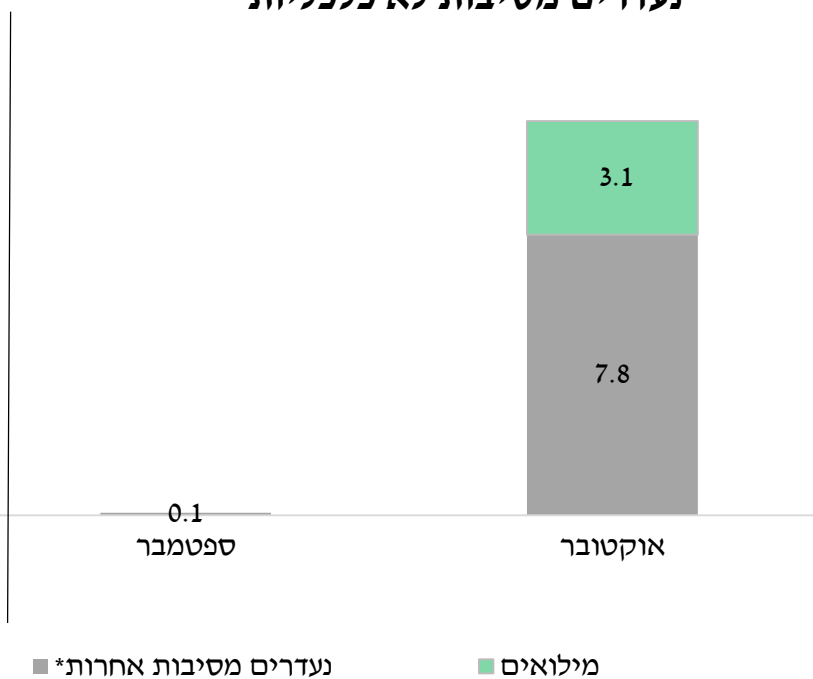


איור 24: בלתי מועסקים ונעדרים מעבודה אחוזים מכוח עבודה, ללא ניכוי עונתיות

שיעור האבטלה הרחבה



נעדרים מסיבות לא כלכליות



*נעדרים מסיבות אחרות לא כולל היעדרות בשל סיבות כלכליות, מילואים, חופשה, מחלה, חגים.

תחזית מעודכנת חטיבת המחקר 2023/2024

2024		2023		2022	
התחזית	השינוי מתחזית	התחזית	השינוי מתחזית	בפועל	
ל-2024	אוקטובר	ל-2023	אוקטובר		
2.0	-0.8	2.0	-0.3	6.5	תוצר מקומי גולמי
2.0	0.5	-0.5	-1.0	7.7	צריכה פרטית
1.0	1.0	2.0	-2.0	11.0	השקעה בנכסים קבועים (ללא אוניות ומטוסים)
1.5	-5.0	8.5	6.0	1.4	צריכה ציבורית (ללא יבוא ביטחוני)
1.5	-2.5	1.0	1.5	9.6	יצוא (ללא יהלומים והזנק)
1.0	-1.0	-3.0	3.0	12.7	יבוא אזרחי (ללא יהלומים, אוניות ומטוסים)
4.5	-	4.3	-	3.6	שיעור האבטלה הרחב – ממוצע שנתי (גילאי 25-64) ²
77.6	-	78.1	-	78.3	שיעור התעסוקה המותאם – ממוצע שנתי (גילאי 25-64) ²
5.0	1.5	3.7	1.4	-0.6	גירעון הממשלה (אחוזי תוצר)
66	1.0	63	1.0	60.5	יחס חוב לתוצר
2.4	-0.1	3.5	0.0	5.1	אינפלציה ³

ההשפעה הפיסקאלית הצפויה של מלחמת "חרבות ברזל" (מיליארדי ₪)



סה"כ 2025-2023	
107	הוצאות הביטחון ברוטו ¹
22	פיצויים על נזקים ישירים + עקיפים
25	הוצאות אזרחיות אחרות
8	תשלומי הריבית על החוב הממשלתי
163	תוספת ההוצאות ברוטו
35	אובדן ההכנסות ממסים ²
198	סה"כ השפעת המלחמה ברוטו

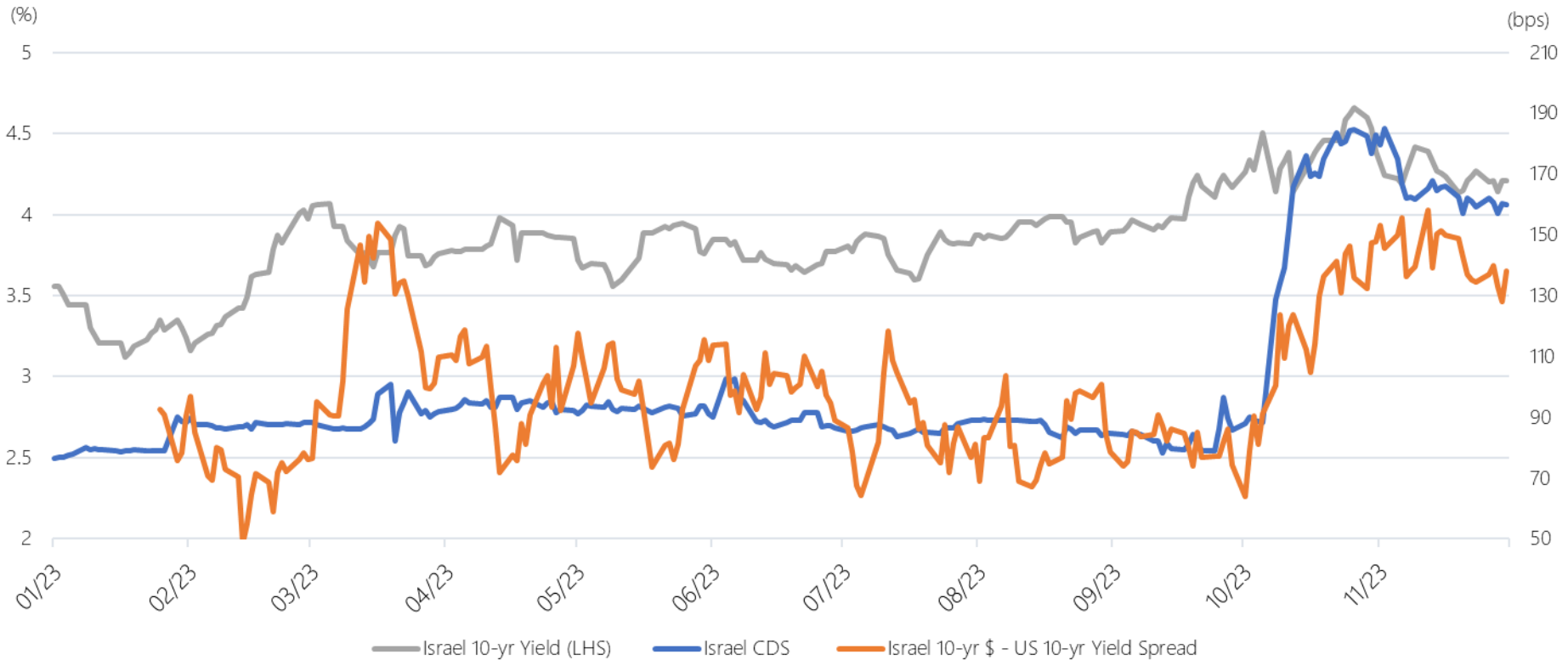
¹ כולל הוצאות שממומנות באמצעות מענק הסיוע מממשלת ארה"ב ולפני הפחתת הוצאות אחרות בתקציב הביטחון.

² לרבות מסים (ללא מע"מ יבוא ביטחוני), דמי ביטוח לאומי ומס בריאות.



שווקים

עלייה בפרמיית הסיכון של ישראל בעקבות המלחמה. במהלך נובמבר נרשמה ירידה מסוימת



מקור: עיבודי בנק ישראל על נתוני בלומברג



ריכוז פעילות בנק ישראל עד כה במלחמת חרבות ברזל

יעוץ כלכלי לממשלה

- ✓ פרסום תחזית מאקרו כלכלית לפעילות המשק לאור המלחמה.
- ✓ ניתוחים והערכות כלכליות של הפעילות הכלכלית של ענפים שונים במשק.
- ✓ עבודה רציפה מול משרדי הממשלה הרלוונטיים בדרג הנגיד והשר והדרגים המקצועיים המקבילים.

בנקאות, אשראי ותשלומים

- ✓ מתווה דחיות הלוואות וביטול עמלות ממוקד במעגל הנפגעים.
- ✓ מתווה דחיית הלוואות לכלל האוכלוסיה.
- ✓ אבחנה בדירוג אשראי לאור המלחמה.
- ✓ הנחייה למעבר לשירותי בנקאות מרחוק ומסניפים של בנקים אחרים.
- ✓ הקלות רגולטוריות וחשבונאיות.
- ✓ טיפול בשימוש לרעה בכרטיסי אשראי ופרטי חשבון של נפגעי המצב הביטחוני.
- ✓ הקלות שיקים ללא כיסוי לא יביאו להטלת הגבלה על חשבון הבנק.
- ✓ הנחייה לנקיטת מדיניות שמרנית בחלוקת דיבידנד והפרשת להפסדי אשראי.

מדיניות מוניטרית ויציבות פיננסית

- ✓ תכנית מכירת מט"ח עד **30** מיליארד \$
- ✓ עסקאות SWAP עד **15** מיליארד \$.
- ✓ הפעלת מנגנון עסקאות ריפו למוסדיים וקרנות נאמנות
- ✓ תכנית להקלת תנאי אשראי לעסקים קטנים וזעירים בהיקף של עד 10 מיליארד ₪.

פרוץ המלחמה הוביל לפיחות חד בשער השקל. התערבות בנק ישראל, עליות השערים החדות בעולם וירידה בחשש מפני מלחמה רב-זירתית הובילו להתחזקות ניכרת – מתחת לרמתו טרום המלחמה



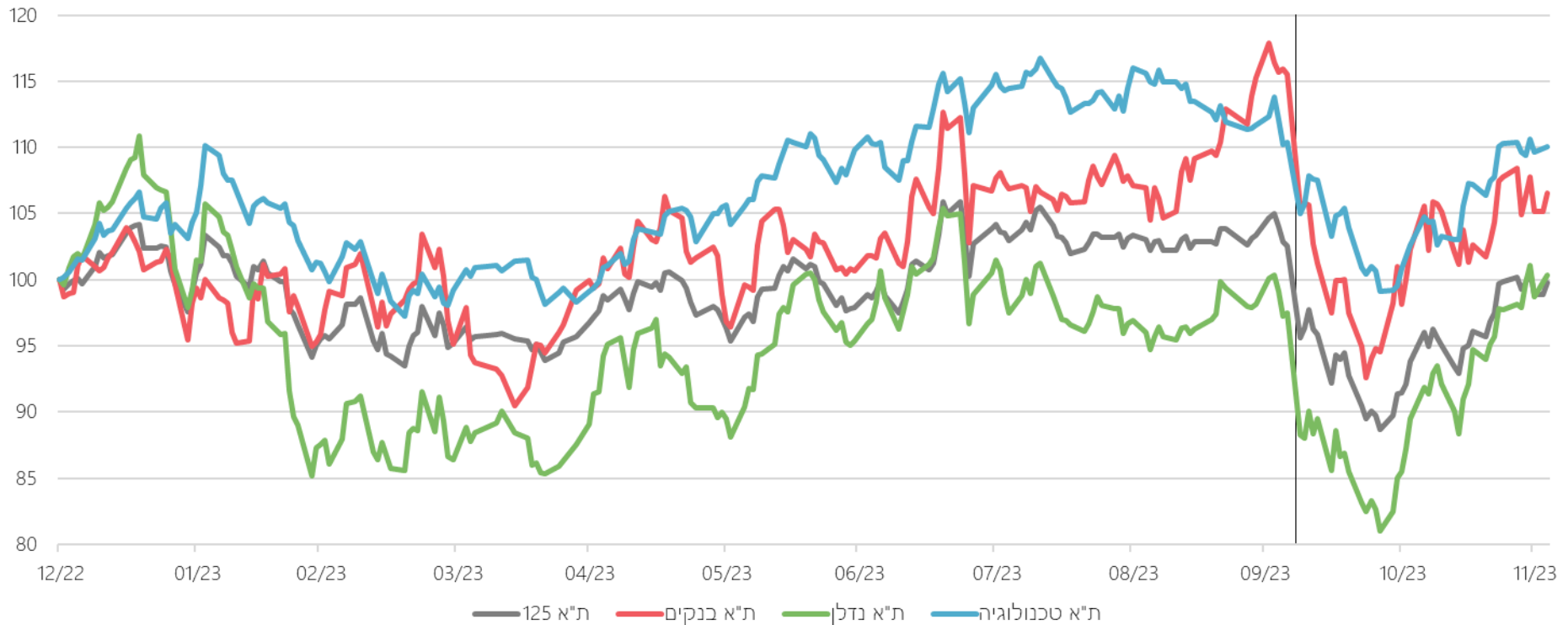
S&P 500 מול שע"ח שקל-דולר



מקור: עיבודי בנק ישראל על נתוני בלומברג

ירידות שערים חדות בעקבות פרוץ המלחמה, בהמשך רוב המדדים תיקנו

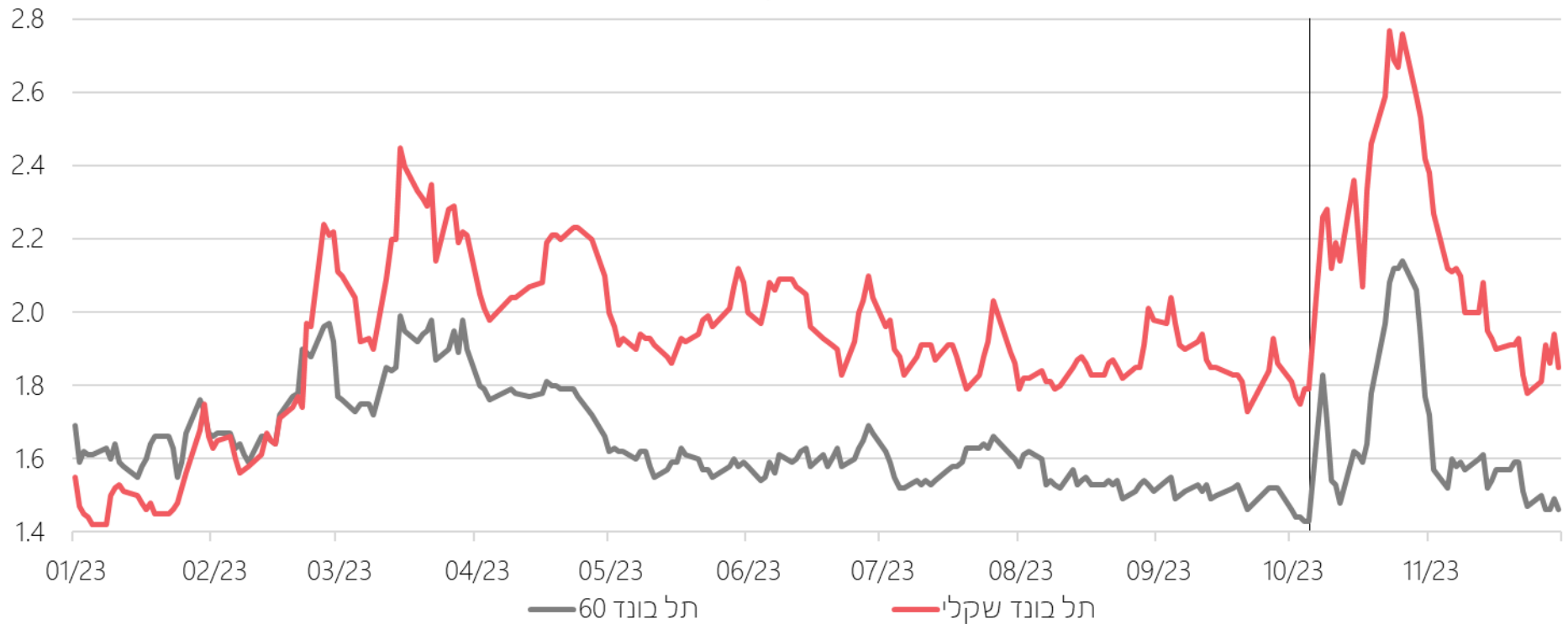
מדדי ת"א



מקור: עיבודי בנק ישראל על נתוני ביזפורטל

בדומה למניות, גם מרווחי האג"ח עלו בחדות אך חזרו לרמתם טרום המלחמה

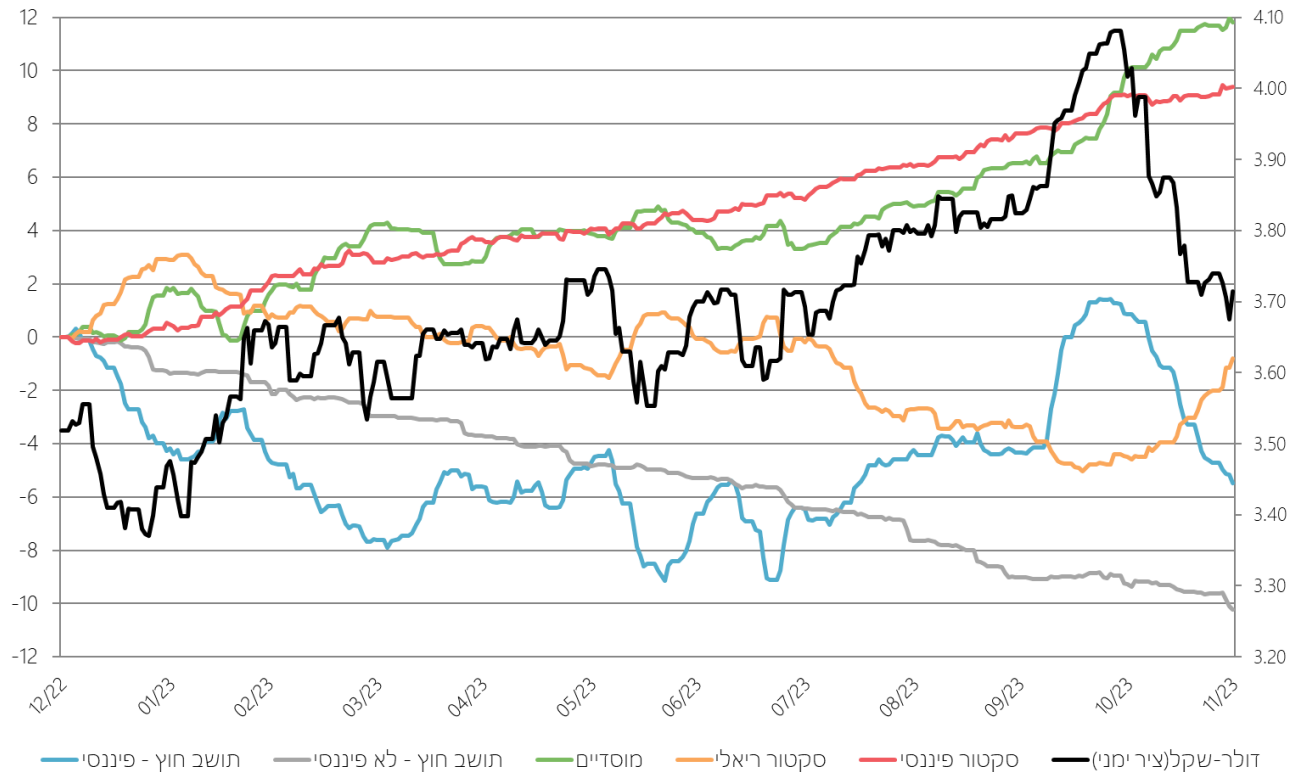
מרווחי אג"ח קונצרני (%)



מקור: עיבודי בנק ישראל על נתוני ביזפורטל

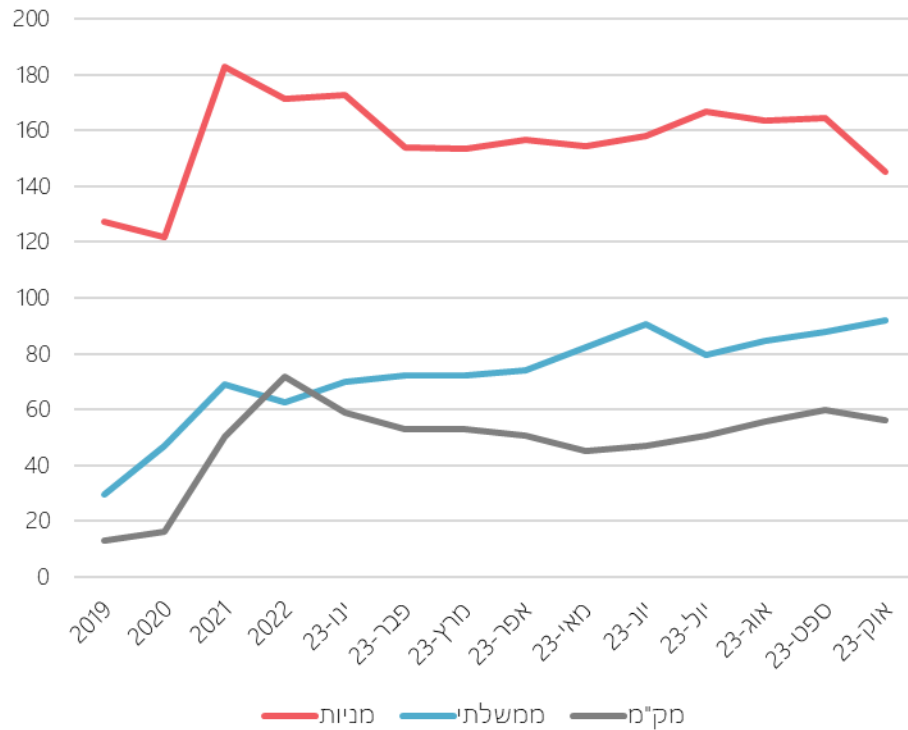
הפיחות החד בשקל עם פרוץ המלחמה נתמך ברכישות משמעותיות של זרים – פיננסי ושל מוסדיים. הייסוף החד לווה במכירות מט"ח של זרים פיננסי בעוד מוסדיים המשיכו לרכוש

רכישות מט"ח מצטברות של סקטורים עיקריים (מיליארדי דולרים)

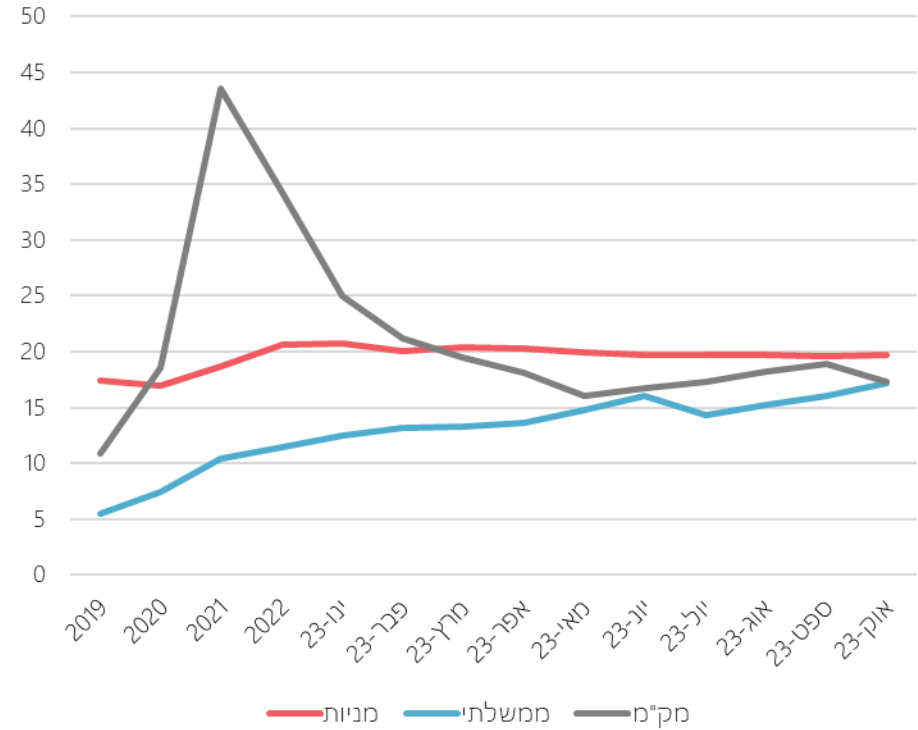


הזרים ממשיכים להגדיל את האחזקות באג"ח ממשלתיות, יציבות במניות ובמק"מ

אחזקות הזרים (מיליארדי ש"ח)



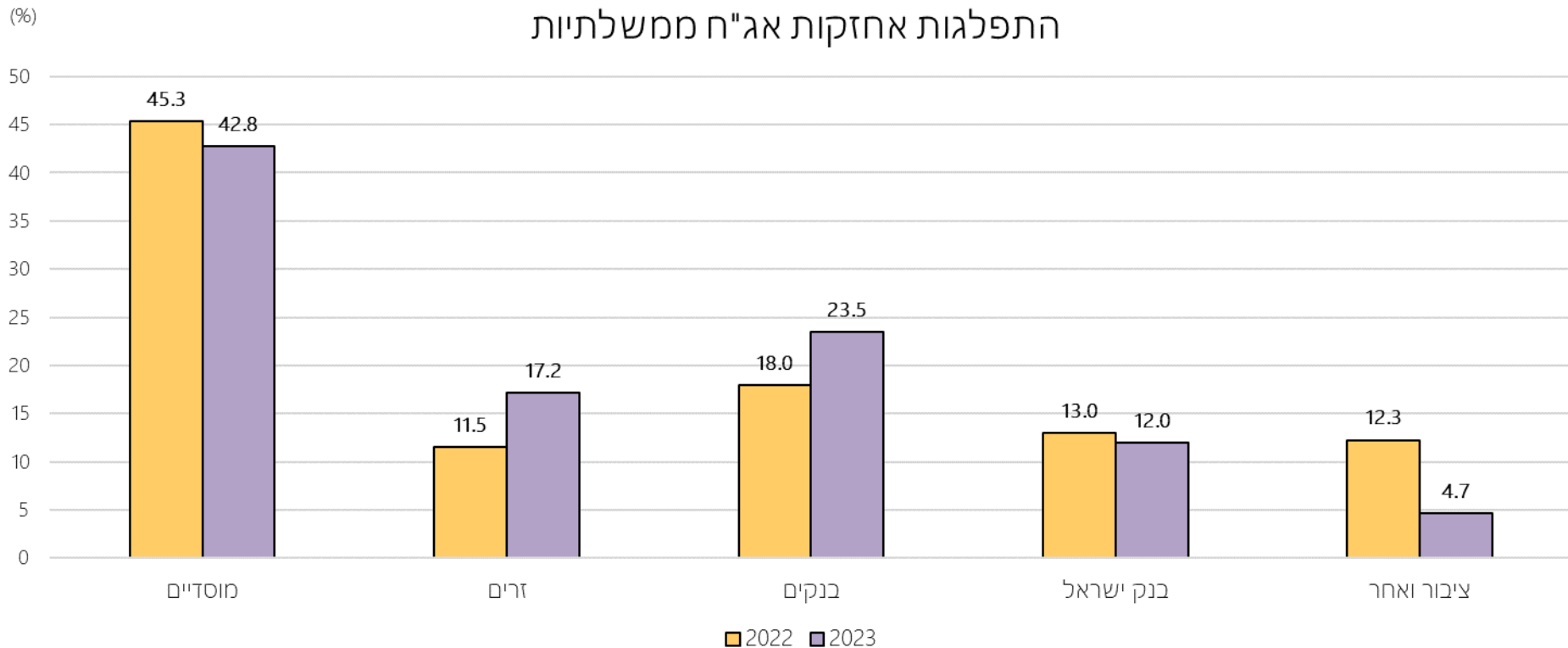
אחזקות הזרים מסך המחזיקים בנכס (%)



מקור: דיווחי הבנקים וחברי הבורסה לבנק ישראל, דיווחי המשקיעים המוסדיים לרשות שוק ההון ולבנק ישראל, דיווחי קרנות הנאמנות לבנק ישראל, נתוני הבורסה לניירות ערך ועיבודי בנק ישראל.

הזרים והבנקים הגדילו את חלקם באחזקות האג"ח הממשלתיות, ירידה משמעותית בקרב הציבור

התפלגות אחזקות אג"ח ממשלתיות

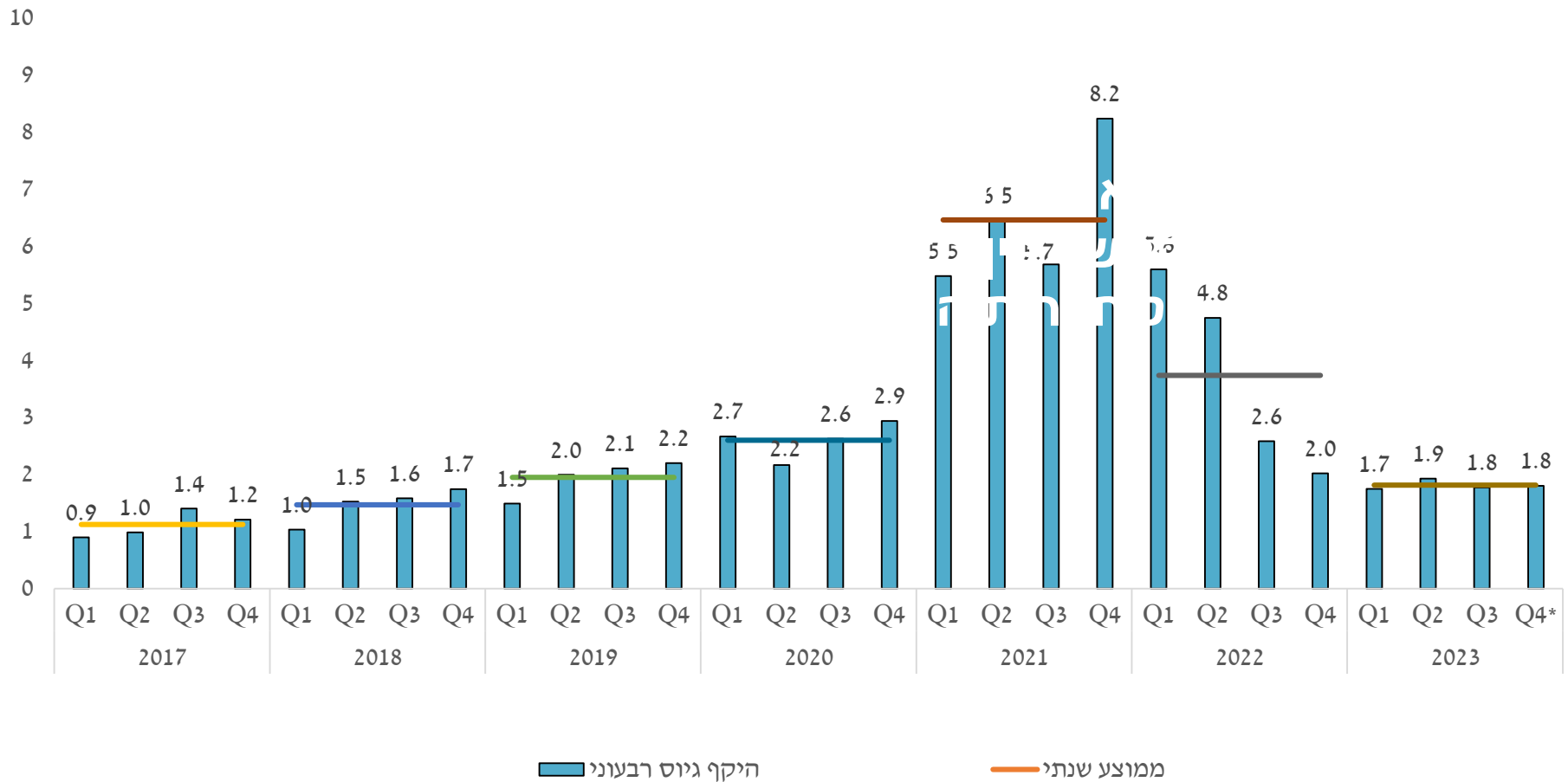


*נתון 2023 נכון לסוף חודש אוקטובר

מקור: דיווחי הבנקים וחברי הבורסה לבנק ישראל, דיווחי המשקיעים המוסדיים לרשות שוק ההון ולבנק ישראל, דיווחי קרנות הנאמנות לבנק ישראל, נתוני הבורסה לניירות ערך ועיבודי בנק ישראל.

גיוסי ההון של מגזר הייטק נותרו נמוכים

איור 29: גיוסי הון רבעוניים בסקטור ההייטק וממוצע גיוס שנתי (מיליארדי דולרים)

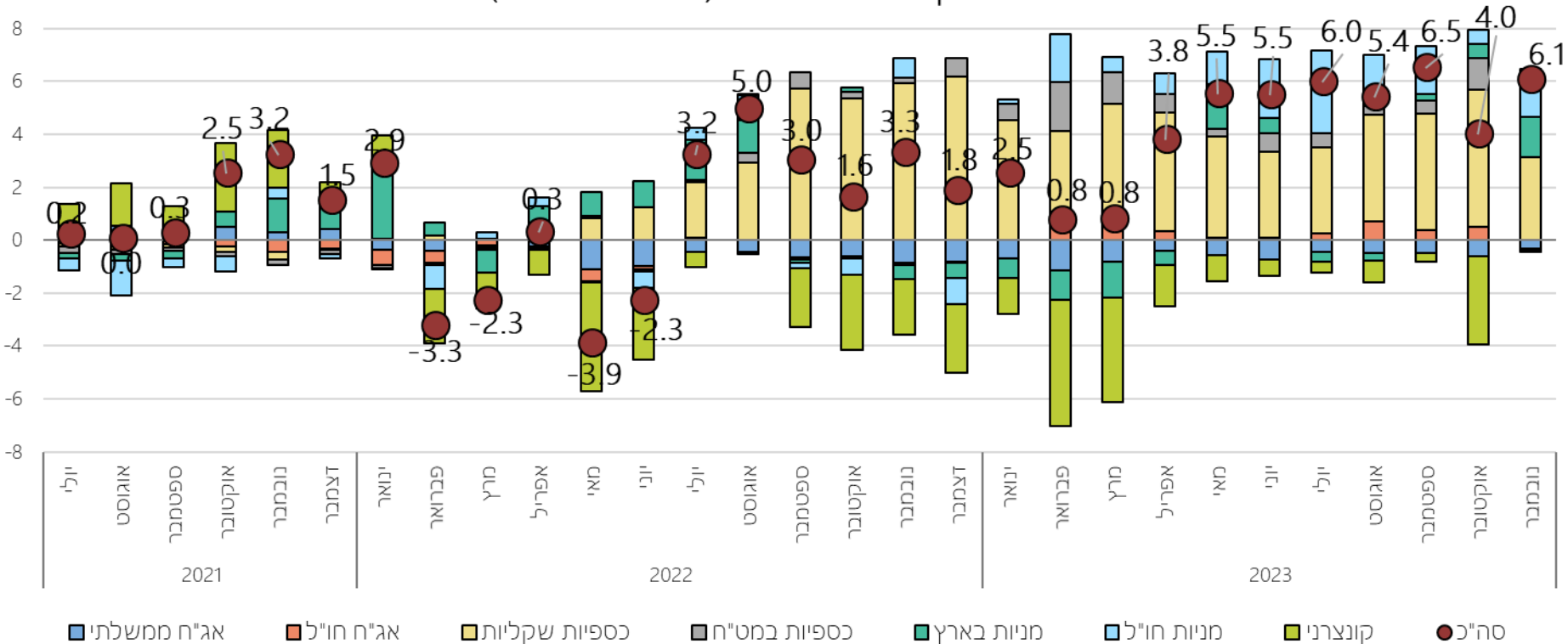




תודה

צבירות בהיקפים גבוהים בקרנות הכספיות. צבירות חיוביות גם באפיקי המניות, בעיקר בחו"ל. יציאות מקרנות שמשווגות כ"קונצרני".

צבירה בקרנות הנאמנות (מיליארדי ש"ח)



מקור: עיבודי בנק ישראל על נתוני הבורסה לניירות ערך